

# Chalcophora mariana

## Jättepraktbagge

Skalbaggar, Praktbaggar



NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Starkt hotad (EN)  
B2ab(iii)

**Klass:** Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Buprestidae (praktbaggar), **Släkte:** *Chalcophora*, **Art:** *Chalcophora mariana* - jättepraktbagge (Linnaeus, 1758) **Synonymer:** stor tallpraktbagge

### Kännetecken

Jättepraktbaggen är med sina drygt 30 mm Nordeuropas största praktbagge. Arten är svart med koppar- och mässingsglänsande längsband. På oversidan finns längsgående fåror och kroppsformen är långsmalt oval.

### Utbredning och status

Artens utbredning i Sverige är östlig. Äldre fynd är kända från Skåne till Hälsingland. Efter 1950 påträffades arten främst i östra Småland och i Östergötlands skärgård, med ett isolerat fynd i östra Skåne som möjligen representerar en tillfälligt uppträdande individ. Från 2007 har flera populationer konstaterats längs Norrlandskusten i Hälsingland och Ångermanland. Arten är närmast påträffad i Norge och Finland, men aktuella fynd saknas från dessa länder. Den finns kvar i Baltikum samt i Mellan- och Sydeuropa.

### Ekologi

Larvutvecklingen sker i marknära, död ved av barrträd, främst i gamla grova stubbar och lågor av tall. Arten föredrar solexponerad ved i torra och varma lägen, t.ex. gles tallskog i branter, på hällmark eller klapperstensfält. Förmodligen gynnas arten av skogsbränder. I östra Småland uppträdde arten under 1960-talet i oimpregnerade slipers längs en nedlagd järnvägslinje. Larvutvecklingen sker inne i den döda veden och upprepade angrepp i samma vedpartier kan förvandla en stor del av veden till gnagmjöl med åren. Larvutvecklingen sträcker sig över tre till sex år. Den fullvuxna larven förpuppar sig på sommaren och den fullbildade skalbaggen påträffas både på nyavverkat och äldre tallvirke, främst i senare hälften av juli och början av augusti. Mycket tyder på att den sedan kan övervintra och komma fram igen i maj-juni.

### Hot

En av de främsta anledningarna till att arten försvunnit över nästan hela sitt utbredningsområde är bristen på död, starkt solexponerad ved i skogen.

### Naturvård

**Åtgärdsprogram:** Fastställt

### Litteratur

- Ahnlund, H. & Lindhe, A. 1992. Hotade vedinsekter i barrskogslandskapet – några synpunkter utifrån studier av sörmländska brandfält, hällmarker och hyggen. *Ent. Tidskr.* 113: 17.
- Bily, S. 1982. The *Buprestidae* (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Ent. Scand.* 10: 53–54.
- Horion, A. 1955. *Faunistik der mitteleuropäischen Käfer IV*: 10–11. München.
- Israelsson, G. 1966. Skalbaggar från Hässleholmstrakten XIV. *Natur i Göinge*: 27.
- Lundberg, S. 1983. Biologiska notiser om några svenska praktbaggar. *Ent. Tidskr.* 104: 82.
- Lundberg, S. 1993. Skalbaggar i Hornsö- och Strömsrumstrakten i östra Småland. *Ent. Tidskr.* 114: 87.
- Widenfalk, R. 1967. Anteckningar om svenska skalbaggar. 2. *Ent. Tidskr.* 88: 228.

## Författare

---

Bengt Ehnström 1999. © ArtDatabanken, SLU 2006.